

Assar Lindbeck-medaljen 2021 till Erik Lindqvist och Robert Östling*

Assar Lindbeck-medaljen för 2021 tilldelas professorerna Erik Lindqvist och Robert Östling. Erik Lindqvist är verksam vid Institutet för social forskning vid Stockholms universitet. Han är född 1978 och disputerade i nationalekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm år 2007 och blev professor vid Stockholms universitet år 2018. Robert Östling är verksam vid Handelshögskolan i Stockholm. Han är född 1977 och disputerade i nationalekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm år 2008 och utnämndes till professor år 2020.

Erik Lindqvist och Robert Östling har tillsammans med David Cesarini i ett antal uppmärksammade studier undersökt effekterna av förmögenhet på främst arbetskraftsutbud, hälsa och upplevd lycka, men även t ex om de äger aktier.

I ett huvudbidrag publicerat i *American Economic Review* finner de att ökad förmögenhet minskar individers arbetskraftsutbud, som förväntat, men att effekten är mindre än i andra studier. Studien följer hundratusentals lotterivinnare med vinster mellan tusen och över en miljon kronor, med hjälp av svenska registerdata. Fördelen med att studera dessa lotterivinnare är att vinsterna är slumpmässiga och att dessa därför kan användas, på liknande sätt som vid ett randomiserat experiment, för att studera effekterna av förmögenhetsökningar i sig, dvs oberoende av personliga egenskaper och andra variabler som är korrelerade med förmögenhet. Lotterierna hade ett mycket brett deltagande, nära hälften av Sveriges befolkning deltog, t ex genom att inneha "Vinnarkonton". Lindqvist och Östling jämför vinnare som slumpmässigt fått stora vinster (över tusen vinnare vann mer än en miljon) med de som fått mindre vinster, för att studera effekterna av den förmögenhetsökning de stora vinsterna gav. De finner att en större förmögenhet reducerar vinnarnas inkomst från tjänst omedelbart och att effekten kvarstår ungefärligen oförändrad i över 10 år. Minskningen beror både på att vissa vinnare helt slutar arbeta, t ex genom att de går i pension tidigare och att vinnarna minskar det antal timmar de arbetar per vecka. Dock är den skattade effekten relativt liten. Resultaten är viktiga för att förstå arbetsmarknadseffekterna av ekonomisk politik som påverkar människors förmögenhet på ett liknande sätt.

Ett annat huvudbidrag, publicerat i *Quarterly Journal of Economics*, studerar effekten av förmögenhet på hälsa. Individer med större förmögenhet har bättre hälsa. Men det behöver inte tolkas som att ökad förmögenhet ger bättre hälsa, då förmögenhet är korrelerad med andra faktorer som direkt påverkar hälsan. Lindqvist och Östling finner att lotterivinnare med höga vinster inte får signifikant bättre hälsa efter vinsten, trots en dramatisk ökning av deras förmögenhet. Vinnarnas barn utnyttjar hälsovård mer och kan möjligen ha en minskad risk för övervikt. Men de påverkas inte i övrigt. Varken mått på hälsa, som födelsevikt, BMI vid månstring och förskrivning av mediciner, eller kunskapsmått, såsom betyg i årskurs nio eller resultat på månstringsprov, påverkas av att deras föräldrar fick en kraftig förmögenhetsökning. Deras slutsats är att förmögenhetsgradienten i hälsa i huvudsak beror av andra faktorer än förmögenheten i sig. Lindqvist och Östling visar också att en vanligt förekommande analys där man jämför hälsa för individer med olika förmögenhet och tar

* Priskommittén har utgjorts av David Strömberg (ordförande), Stockholms universitet, Lena Edlund, Columbia University, och Olof Johansson-Stenman, Göteborgs universitet. Enligt prisets statuter föreslår priskommittén pristagare och skriver utkast till prismotivering. Det slutgiltiga beslutet tas av Nationalekonomiska Föreningens styrelse.

hänsyn tas till andra observerbara faktorer, såsom ålder, kön, härkomst, utbildning, inkomst, civilstånd och antal barn, riskerar att kraftigt överskatta förmögenhetens betydelse för hälsan.

Ett tredje huvudbidrag publicerat i *Review of Economic Studies* studerar på liknande sätt hur ökad förmögenhet påverkar subjektiv lycka. De finner att ökad förmögenhet har en substantiellt positiv effekt på vinnarnas livstillfredsställelse.

De har vidare gjort viktiga bidrag i gränslandet till statsvetenskap där de bl a i en gemensam uppsats publicerad i *American Political Science Review* visat att mer polariserade demokratier tenderar att ha lägre offentliga utgifter än mindre polariserade demokratier.

Utöver dessa gemensamma bidrag har Östling och Lindqvist gjort ett antal viktiga bidrag i andra författarkonstellationer. Robert Östling har använt spelteori för att undersöka betydelsen av kommunikation. Tillsammans med Tore Ellingsen, i en uppsats publicerad i *American Economic Review*, karakteriserar han analytiskt hur utfallet i olika enkla 2x2-spel påverkas av kommunikation mellan de båda spelarna innan själva spelet börjar, baserat på en modell med begränsad rationalitet där varje individ antar att den andra individen kan tänka i ett specifikt antal steg framåt (dvs en sk nivå-k-modell). De finner för vissa spel att kommunikation förbättrar koordinationen som gynnar båda, medan för andra spel kan effekten av att individer använder kommunikation för att försöka lura medspelaren istället dominera, och sammantaget leda till mindre effektiva utfall. De testar sedan, tillsammans med Erik Wengström, i en uppsats publicerad i *Games and Economic Behavior*, dessa och andra prediktioner experimentellt och finner stöd för vissa av dem, medan vissa mer sofistikerade strategier är svårare att förklara baserat på existerande modeller.

Erik Lindqvist har även utforskat vilken roll icke-kognitiv och kognitiv förmåga spelar för utfallet på arbetsmarknaden. Tillsammans med Roine Vestman visar han – i en välciterad uppsats publicerad i *American Economic Journal: Applied Economics* – att individer med en bristande icke-kognitiv förmåga har svårt att hitta jobb. Den kognitiva förmågan påverkar framförallt lönen givet att man hittar jobb. Tillsammans med Christina Håkanson och Jonas Vlachos har Erik Lindqvist också dokumenterat en ökad sortering av arbetskraften baserat på kognitiva färdigheter mellan svenska företag. De finner att den ökade sorteringen drivs av IT-sektorns expansion och utgör en delförklaring till att löneskillnaderna mellan företag ökade kraftigt under 1990-talet.

Direkt eller indirekt refererade arbeten

Briggs, J, D Cesarini, E Lindqvist och R Östling (2021), “Windfall Gains and Stock Market Participation”, *Journal of Financial Economics*, vol 139, s 57–83.

Cesarini, D, E Lindqvist, M Notowidigdo och R Östling (2017), “The Effect of Wealth on Individual and Household Labor Supply: Evidence from Swedish Lotteries”, *American Economic Review*, vol 107, s 3917–3946.

Cesarini, D, E Lindqvist, R Östling och B Wallace (2016), “Wealth, Health, and Child Development: Evidence from Administrative Data on Swedish Lottery Players”, *Quarterly Journal of Economics*, vol 131, s 687–738.

Ellingsen, T och R Östling (2010), “When Does Communication Improve Coordination?”, *American Economic Review*, vol 100, s 1695–1724.

Ellingsen, T, R Östling och E Wengström (2018), “How Does Communication Affect Beliefs in One-Shot Games with Complete Information?”, *Games and Economic Behavior*, vol 107, s 153–181.

Håkanson, C, E Lindqvist och J Vlachos (2021), “Firms and Skills: The Evolution of Worker Sorting”, *Journal of Human Resources*, vol 56, s 512–538.

Lindqvist, E och R Östling (2010), “Political Polarization and the Size of Government”, *American Political Science Review*, vol 104, s 543–565.

Lindqvist, E och R Vestman (2011), “The Labor Market Returns to Cognitive and Noncognitive Ability: Evidence from the Swedish Enlistment”, *American Economic Journal: Applied Economics*, vol 3, s 101–128.

Lindqvist, E, D Cesarini och R Östling (2020), “Long-Run Effects of Lottery Wealth on Psychological Well-being”, *Review of Economic Studies*, vol 87, s 2703–2726.